

ВПЛИВ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ОРГАНІЗАЦІЇ НА ЇЇ РОЗВИТОК

С.П. Дунда, канд. екон. наук

Національний університет харчових технологій

Будь-яке підприємство є штучно організованим, тобто організацією з притаманними їй властивостями. Організація – це: об'єднання людей для досягнення спільних цілей; внутрішня впорядкованість, узгодженість, взаємодія частин цілого, що обумовлені його будовою; сукупність цілеспрямованих дій, що призводять до утворення необхідних зв'язків [5, с. 396]. Вона є відкритою соціально-економічною системою і залежить від обміну ресурсами, що в неї вводяться, та результатів взаємодії із зовнішнім середовищем.

У соціально-економічних системах постійно виникають фактори невизначеності, які поділяють на внутрішні та зовнішні (фактори макро- та мікросередовища). Тому необхідно враховувати вплив на організацію її зовнішнього оточення: воно є споживачем результатів діяльності підприємства; джерелом та каналом відтоку ресурсів, особливо фінансових; інформаційним середовищем, внаслідок чого формується правове поле діяльності організації, обмеження, заборони, мотиваційні впливи, конкурентні умови. Вагомість впливу факторів зовнішнього середовища на роботу організації залежить від сфери її діяльності, галузевої спрямованості, наявності зовнішньоторговельних операцій, а також від стану ресурсного забезпечення.

На основі проведеного аналізу нами виділено наступні фактори макросередовища, які впливають на діяльність господарських організацій: політична та соціально-економічна ситуація в країні та регіоні; державне регулювання; платоспроможний попит населення; рівень розвитку та впровадження НТП; рівень інформованості про кон'юнктуру ринку; постачальники сировини, природно-економічні умови для виробництва сировини в регіоні, потенційні обсяги її постачання; інвестиційна, фінансово-кредитна та податкова політика в державі та регіоні; рівень конкуренції на ринку та бар'єри входження в галузь та на ринок; поведінка та відносини з посередниками; доступність консалтингових послуг; рівень інвестиційної привабливості організації та галузі; культурні традиції; соціально-демографічні фактори. У межах галузі господарська організація знаходиться під впливом п'яти сил конкуренції М. Портера [1, с. 191; 6, с. 72]: суперництво між конкуруючими продавцями галузі; конкуренція з боку товарів, які виробляються в інших галузях; загроза входу в галузь нових конкурентів; економічні та маркетингові можливості постачальників і споживачів.

Умови діяльності сучасних організацій характеризуються наявністю конкуренції, динамічністю кон'юнктури ринку, змінами у зовнішньому середовищі, глобалізаційними процесами, тому довгострокове функціонування організації можливе при наявності її розвитку.

Розвиток господарської організації визначається таким способом її функціонування, що зорієнтований на досягнення взаємодії між ресурсами,

технологіями і управлінням із зовнішнім середовищем, з метою забезпечення виробництва високоякісної продукції, досягнення високої продуктивності праці на основі кращого використання елементів природи та навколишнього середовища. Саме флуктуації зовнішнього середовища є одним з основних джерел розвитку відкритих систем.

Розвиток є загальним принципом будь-якої соціально-економічної системи і розглядається як незворотна спрямована зміна організації. Він обумовлений наступними факторами зовнішнього середовища [2, с. 28; 3, с. 15]: глобальними процесами світової цивілізації; науково-технічним прогресом; потребами та інтересами суспільства; демографічними тенденціями; екологічними змінами; економічними кризами; циклічними процесами макрота мікрорівня. Екологічний фактор є імпульсом економічного зростання господарської організації або обмеження її можливостей внаслідок застосування шкідливої технології.

У процесі розвитку організації цілі ускладнюються і трансформуються, в тому числі під дією зовнішніх факторів: споживачів, конкурентів, постачальників, інвесторів, органів державного та місцевого управління. Для підтримки рівноваги організація має відповідати стану свого оточення, а для досягнення своїх цілей – реагувати на зміни зовнішнього середовища, адаптуючи й розвиваючи свої внутрішні елементи.

Організація функціонує в певному середовищі, з яким постійно взаємодіє, причому з різним характером і силою. Внутрішні конструкції організації є реакцією на відповідні зміни в зовнішньому та внутрішньому середовищі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Digman A. Lester. Strategic management: competing in the global information age. Thomson. 2006. 525 p.
2. Афанасьев Н.В., Рогожин В.Д., Рудыка В.И. Управление развитием предприятия: монография. Харьков: Издательский Дом «ИНЖЭК». 2003. 184 с.
3. Василенко В.А. Диагностика устойчивого развития предприятий: монография. Киев: Центр учебной литературы. 2005. 142 с.
4. Економіка підприємства: підручник у 2-х т. Т. 1 / за ред. С.Ф. Покропивного. Київ: «Хвиля-Прес», Донецьк: «Поиск», Т-во книголюбів. 1995. 400 с.
5. Латфуллин Г.Р., Райченко А.В. Теория организации: учебн. Санкт-Петербург: Питер. 2008. 464 с.
6. Портер М. Конкурентная стратегия: методика анализа отраслей и конкурентов. Москва: Альпина Бизнес Букс. 2005. 454 с.